

Številka: U-I-332/22-19

Datum: 14. 1. 2025

**ODKLONILNO LOČENO MNENJE
SODNIKA DR. DR. KLEMNA JAKLIČA
K ODLOČBI ŠT. U-I-332/22 Z DNE 12. 12. 2024, KI SE MU
PRIDRUŽUJE SODNIK DR. ROK SVETLIČ**

Gradnja (in razgradnja) ustavnosodne doktrine

Odločbe nisem podprl, ker za presojo pravnega interesa vpeljuje takšen novi standard, ki niti ni več ustavnosodni standard, ampak le še pomensko odprto, nedoločno besedilo.

Po do sedaj ustaljeni ustavnosodni presoji je veljalo, da je strankin pravni interes za presojo ustavnosti prostorskega akta podan, ko spremenjene določbe prostorskega akta za stranko učinkujejo tako neposredno, da je zemljišče iz zazidljivega postalo nezazidljivo, pri čemer stranka poslabšanja svojega položaja prav zaradi spremembe v nezazidljivo zemljišče take spremembe ni več mogla izpodbijati v okviru postopka za izdajo gradbenega dovoljenja. Četudi ne popoln, kot je vsak ustavnosodni standard, je bil ta standard vendarle dovolj določen in jasen, da je v pravni red vnesel mero predvidljivosti, ki bi jo bilo v bodočih primerih nato mogoče še določneje izgrajevati.

Toda zdaj ga je naenkrat zamenjalo novo, povsem odprto in nedoločno besedilo, ki pravi, da je strankin pravni interes izpolnjen, "kadar so že v prostorskem aktu pogoji namenske rabe za konkretno zemljišče opredeljeni tako določno, da je že na njihovi podlagi mogoče določiti meje dopustne rabe zemljišča",¹ pri čemer "iz ustaljene ustavnosodne presoje izhaja, da to praviloma velja v primerih, ko je z izpodbijanem prostorskim aktom za konkretno zemljišče določena namenska raba območje kmetijskih zemljišč ali območje gozdnih zemljišč".

Težava neposrečeno ubesedenega novega "standarda" je v tem, da so v posebnem delu prostorskih aktov s praktično vsemi določbami akta pogoji namenske rabe

---

¹ Glej obrazložitev odločbe.

prostora določeni tako natančno, da je že na njihovi podlagi mogoče določiti meje dopustne rabe zemljišča. Bistvo posebnega dela prostorskega akta je namreč ravno v tem da, za razliko od splošnega, s podrobnimi konkretnimi pogoji določa podrobno rabo prostora in s tem povsem konkretne meje dovoljene in nedovoljene rabe. Tak novi "standard", ki zajema praktično vse določbe podrobnega prostorskega akta, torej ne pove ničesar določnega. Sploh ni več standard, ampak odprta bianco menica, ki naenkrat navidezno podeljuje pravni interes za izpodbijanje praktično vseh določb posebnega dela prostorskega akta. Ker v praksi v vseh primerih, ko so z določbami prostorskega akta meje namenske rabe dovolj natančno določene, ustavno sodišče seveda ne more priznati pravnega interesa in ga kljub tako očitno napačno ubesedenemu novemu standardu tudi ne bo (to bi Ustavno sodišče tako "zasulo" s prostorskimi primeri, da bi od zdaj naprej lahko odločalo le še o njih), to pomeni, da bo v praksi delalo nenačelne – brezstandardne, nedoktrinarne, samovoljne – razlike med strankami, ki jim bo pravni interes priznalo, in strankami, ki jim ga ne bo. Odprto besedilo, za razliko od ustavnosodnega standarda, namreč že po definiciji ni sposobno razumljivo zamejiti bodoče presoje o tem, kdaj so pogoji iz standarda izpolnjeni in kdaj niso.

Takšno vpeljevanje nedoločnosti v odločanje ustavnega sodišča opisujemo kot pojav *razgradnje ustavnosodne doktrine* in predstavlja korak v nasprotno smer od tega, kar bi v ustavni demokraciji ustavno sodišče moralo početi. Bistvo ustavnosodne obrti je namreč ravno v *izgrajevanju* čim bolj konsistentne in za naslovnike vnaprej vse bolj jasne in podrobno razdelane ustavnosodne doktrine, ki prav zato nato v konkretnih primerih lahko velja enakopravno za vse stranke in za vse podobne primere enako; hočeš nočeš, ko je doktrina jasna in določna, jo sodnik mora uporabiti v bodočih primerih ne glede na to, kdo je stranka konkretnega postopka, in ne glede na svoje lastne ideološke, politične in druge izvenpravne preference v vsakokratnem primeru. Ko ustavno sodišče doseže to stopnjo izgrajenosti doktrine, in slednjo tudi načelno izvaja, doseže in izpolnjuje svoje poslanstvo. Nasprotno pa vpeljevanje vse večje odprtosti standardov, ter s tem nedoločnosti in nepredvidljivosti v odločanje ustavnega sodišča (razgradnja doktrine), ustavno sodišče upravičeno izpostavlja kritiki, da v konkretnih primerih odloča arbitrarno, na podlagi vzgibov izven prava, saj brez jasno določenega ustavnosodnega standarda enakopravnosti v podobnih primerih ni več mogoče niti doseči, niti je ni mogoče pred naslovniki in javnostjo dokazati.

Spreminjanje relativno določenih ustaljenih standardov v vse bolj odprta besedila je še toliko bolj problematično v okoliščinah slovenskega Ustavnega sodišča, ki je v zadnjih letih bolj in bolj predmet prav te kritike. Da ima namreč namesto vse bolj jasne in sistematično izgrajene ustavnosodne doktrine na vse več pravno-doktrinarnih križiščih vse več različnih, nasprotujočih si judikatov, kar hočeš nočeš vodi v sodniško samovoljo pri odločanju v bodočih primerih oziroma te vsaj ni več mogoče izkazano preprečiti. Razgradnja namesto izgradnje doktrine slabi videz neodvisnosti sojenja in vlogo institucije ustavnega sodišča. Del poslanstva vsake sestave ustavnega sodišča je, da

se trudi ustavnosodno doktrino vse bolj izgrajevati in na podlagi njene konsistentne uporabe v konkretnih primerih dokazati pravno neodvisnost svojega odločanja.

Dr. Dr. Klemen Jaklič
(Oxford ZK, Harvard ZDA)
Sodnik

dr. Rok Svetič, l.r.
Sodnik